

schönherr journal

Bulletin o aktuálních (nejen) právních otázkách.

schönherr

Compliance program zachránil první společnost před trestní odpovědností

Městský soud v Praze zastavil počátkem února trestní stíhání proti společnosti AGROTEC a.s., podezřelé ze spáchání trestného činu v souvislosti s veřejnými zakázkami. A důvod? Společnost měla vlastní etický kodex.

čtěte na straně 8

Odpovědnost provozovatelů obchodních prodejních míst za porušování práv z duševního vlastnictví

Nová úprava ochrany osobních údajů dle nového nařízení EU

Nová právní úprava znamená pro správce a zpracovatele osobních údajů nutnost přezkoumat procesy a dokumenty související se zpracováním osobních údajů, a to pod hrozbou mnohem vyšších sankcí než doposud.

čtěte na straně 3

Mgr. Denisa Assefová, LL.M., e-mail: d.assefova@schoenherr.eu; Mgr. Michaela Papoušková, LL.M., e-mail: m.papouskova@schoenherr.eu

Vlastníci ochranných známek a patentů a nositelé dalších práv z průmyslového vlastnictví se mohou neoprávněným zásahům do svých práv standardně bránit u soudu žalobou směřující typicky proti výrobci, distributorovi nebo prodejci (porušovatelům) padělaných výrobků nebo výrobků jinak porušujících jejich výlučná práva. Nezřídka je ale přímý postup proti porušovateli buď vyloučený, nebo nepřilíš efektivní.

S obtížemi při vymáhání svých práv se vlastníci známých značek v boji proti padělání setkávají pravidelně: Totožnost výrobce padělků je často neznámá a postup proti jednotlivým prodejcům padělaných výrobků není účinný vzhledem k vysokému počtu prodejců, jejich zastupitelnosti a nedostatku respektu k právnímu řádu a soudním zákazům.

Zprostředkovatelé

Dle zákona č. 221/2006 Sb., o vymáhání práv z průmyslového vlastnictví,

jsou zprostředkovatelé třetí osoby, které svou činností do výlučného práva vlastníků duševního vlastnictví přímo nezasahují, ale porušování těchto práv umožňují tím, že poskytují porušovatelé prostředky nebo služby, jejichž prostřednictvím jsou práva duševního vlastnictví porušována.

V minulosti bylo Soudním dvorem EU (SDEU) vícekrát potvrzeno, že v postavení zprostředkovatele jsou např. provozovatelé internetových tržišť a někteří další poskytovatelé IT služeb,

pokračuje na straně 2

Odpovědnost provozovatelů obchodních prodejních míst za porušování práv z duševního vlastnictví

pokračuje z titulní strany jejichž prostřednictvím dochází k porušování práv (typicky práva k označení).

Dosud neprozkoumané ale bylo ještě donedávna postavení poskytovatelů „kamenných“ prodejních prostor mimo on-line svět. Podle některých v minulosti publikovaných názorů nebylo tyto poskytovatele možné považovat za zprostředkovatele, a nenesli tudíž odpovědnost.

Kauza Pražské tržnice

Otázka odpovědnosti provozovatele tržnice za prodej padělaného zboží vyvstala při rozhodování o žalobě společností Tommy Hilfiger Licensing LLC, Lacoste SA, Burberry Ltd. a dalších vlastníků slavných značek, chráněných ochrannými známkami, proti společnosti Delta Center a. s., která v minulosti provozovala Pražskou tržnici v Holešovicích, nechvalně proslulou prodejem padělků.

Společnost Delta Center najímala prostory areálu Pražské tržnice od hlavního města Prahy, vlastníka areálu, a následně podnájemala dílčí prodejní místa jednotlivým prodejčům, kteří, jak se opakovaně ukázalo, v mnohých případech prodávají padělky spotřebního zboží (například oblečení, obuv, módní doplňky, hodinky apod.).

Žalobci se obrátili na soud a tvrdili, že správce tržnice pronajímáním prodejních míst prodejčům umožňuje prodej padělků, a proto nese svůj díl odpovědnosti, přestože se sám prodejce padělků přímo neúčastní ani prodej padělků aktivně nepodporuje. Žalobci zejména požadují, aby soud omezil společnost Delta Center v uzavírání podnájemních smluv s prodejci, kteří padělky výrobků žalobců v minulosti prodávali nebo užívali prostory, kde k prodeji padělků docházelo.

Vrchní soud v Praze došel v roce 2012 k závěru, že provozovatel tržnice odpovědný v souvislosti s prodejem padělků není, neboť poskytování prodejních míst s prodejem padělků přímo nesouvisí – jde o běžnou službu a z její povahy nevyplývá, že by byla poskytována k porušování práv třetích osob.

Žalobci se následně dovolali k Nejvyššímu soudu, který předložil spornou otázku postavení žalovaného jakožto zprostředkovatele k posouzení Soudním dvorem.

Rozsudek SDEU

Soudní dvůr EU přelomovým rozsudkem ze dne 7. 7. 2016 ve věci C-494/15 rozhodl tak, že nájemce tržnice, který podnájemá jednotlivá prodejní místa prodejčům, z nichž někteří nabízejí a prodávají padělané zboží, je zprostředkovatelem, jehož služby jsou užívány třetími osobami k porušování práv. SDEU tak

Nová
možnost
obranu proti
prodeji
padělků

Případ Pražské tržnice skončil u Soudního dvora EU. Podle jeho přelomového rozsudku v této kauze mohou nyní být voláni k odpovědnosti za prodej padělaných výrobků či výrobků jinak porušujících práva z duševního vlastnictví také provozovatelé nákupních center nebo majitelé kamenných obchodů, kteří tyto obchody dále pronajímají.

potvrdil, že v postavení odpovědného zprostředkovatele jsou i poskytovatelé služeb, kteří nemají s porušovatelem žádný zvláštní vztah.

Závěry rozsudku SDEU lze vztáhnout i na další pronajímatele prodejních prostor. Dle našeho názoru mohou být nyní voláni k odpovědnosti za prodej padělaných výrobků nebo výrobků jinak porušujících práva z duševního vlastnictví v jednotlivých obchodech například

provozovatelé nákupních center nebo majitelé kamenných obchodů, kteří tyto obchody dále pronajímají. Tuto skutečnost a z ní plynoucí rizika by vlastníci a pronajímatelé obchodních míst měli brát v úvahu při výběru svých nájemců a při sjednávání nájemních smluv.

Další vývoj

Po rozhodnutí SDEU žalobu proti správci Pražské tržnice nyní opětovně

projednávají české soudy. Budou povinny respektovat právní názor SDEU, že žalovaný je v postavení zprostředkovatele, přičemž musí rozhodnout o tom, zda v žalobě požadovaná opatření vůči společnosti Delta Center jsou přiměřená a zda je lze uložit. Na nové, konečné rozhodnutí si sejspíš ještě nějakou dobu počkáme.

Právní úprava konkrétně neomezuje, co může být předmětem takových opatření, musí však být při zachování dostatečně účinná, odrazující a zároveň spravedlivá a přiměřená. Nesmí být pro zprostředkovatele nadměrně zatěžující nebo nákladná; zprostředkovateli nelze například uložit, aby prováděl obecný permanentní dozor nad svými nájemci.

Konečné rozhodnutí soudů v této věci pak bude konkrétnějším vodítkem k tomu, jak v českém právním prostředí uchopit v zásadě nově založenou odpovědnost majitelů a pronajímatelů obchodních prostor.

Vodítkem, jak v českém prostředí uchopit nově založenou odpovědnost majitelů a pronajímatelů obchodních prostor, bude až konečné rozhodnutí soudů.

Nová úprava ochrany osobních údajů dle nového nařízení EU

Mgr. Veronika Hocková, LL.M., e-mail: v.hockova@schoenherr.eu

Hned několik a poměrně zásadních novinek a změn přináší nové nařízení Evropského parlamentu a rady (EU) 2016/697 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů, známé také pod anglickou zkratkou „GDPR“ neboli General Data Protection Regulation. Toto nařízení od 25. května 2018 zcela nahradí směrnici 95/46/ES, a tedy i doposud platný zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů.

I když se v základních rysech podobá dosavadní úpravě, je nové nařízení v mnohém přísnější a podrobnější. Porušování obecného nařízení bude od května příštího roku trestáno mnohonásobně vyššími sankcemi než doposud. Příslušný orgán dohledu bude mít oprávnění uložit za porušení nařízení pokutu až do výše 20 milionů eur (přibližně 540 milionů korun), nebo 4 % celosvětového ročního obrátu.

Nová právní úprava znamená pro správce a zpracovatele nutnost přezkoumat procesy a dokumenty související se zpracováním osobních údajů ve společnostech. Společnosti pracující s osobními údaji by si měly ujasnit, jaké osobní údaje sbírají a k čemu je vlastně využívají, a na základě toho upravit nebo nově nastavit procesy a dokumenty.

Z nejzásadnějších změn a novinek vybíráme:

1. Povinnost zajistit zabezpečené zpracování osobních údajů. Obecné nařízení klade velký důraz na zajištění bezpečnosti při zpracování osobních údajů. Stanovuje, že správce a zpracovatel musí provést vhodné technické a organizační opatření, aby zajistili zabezpečení odpovídající danému riziku, včetně (i) pseudonymizace a šifrování osobních údajů, (ii) schopnosti zajistit neustálou důvěrnost, integritu, dostupnost a odolnost systému a služeb zpracování, (iii) schopnosti včas obnovit dostupnost osobních údajů a přístup k nim v případě fyzických nebo technických incidentů, (iv) procesu pravidelného testování, posuzování a hodnocení účinnosti zavedených technických a organizačních opatření pro zajištění bezpečnosti zpracování.

2. Povinnost jmenovat pověřence pro ochranu osobních údajů. Tuto povinnost nařízení explicitně stanovuje jak pro orgány veřejné moci (s určitými drobnými výjimkami), tak pro správce a zpracovatele, jejichž hlavní činnost spočívá v operacích, které kvůli své povaze, rozsahu a/nebo účelu vyžadují pravidelné a systematické monitorování

subjektů údajů v širokém rozsahu, nebo jejichž hlavní činnosti spočívají ve zpracování zvláštních kategorií osobních údajů (například zdravotní, ekonomická data).

Vzhledem k tomu, že kategorie správců není jednoznačně vymezená, dá se do budoucna očekávat, že definici vyjasní až praxe. Nicméně již nyní je zřejmé, že pověřence budou muset jmenovat tito správcové (nemocnice, banky, pojišťovny, bezpečnostní agentury).

3. Povinnost provádět posouzení vlivu na ochranu osobních údajů. Novinkou je i povinnost správce při zpracování, které může zásadním způsobem zasáhnout do práv subjektu údajů (zpracování citlivých údajů, systematické monitorování veřejných prostor atd.), provést před zahájením samotného zpracování tzv. posouzení vlivu na ochranu osobních údajů.

Posouzení vlivu by mělo obsahovat systematický popis zamýšlených opera-

cí zpracování, posouzení rizik z hlediska práv a svobod subjektů údajů a provedení testu proporcionality včetně posouzení, zda je zpracování ve vztahu k deklarovaným účelům nezbytné.

4. Povinnost vést záznamy o zpracování osobních údajů. Další povinností správce je vést dokumentaci o všech zpracovaných osobních údajích.

Jedná se především o tyto informace: jméno a kontaktní údaje správce, účel/y a rozsah zpracování osobních údajů, informace o (i) příjemcích daných osobních údajů, (ii) předávání údajů do třetích zemí, (iii) lhůtách pro výmaz jednotlivých kategorií údajů a popis přijatých technických a organizačních opatření k zajištění bezpečnosti údajů.

Tuto povinnost však nebude muset splňovat podnik zaměstnávající méně než 250 zaměstnanců, pokud nebude provádět tzv. rizikové zpracování zasahující závažným způsobem do práv a svobod jednotlivců.

Nařízení stanoví přísné požadavky v oblasti zajištění bezpečnosti při zpracování osobních údajů.

5. Povinnost oddělit souhlas od obchodních podmínek / smluvních ujednání. V případě zpracování osobních údajů týkajících se i jiných skutečností (například obchodních podmínek, smluvního ujednání) na základě písemného prohlášení musí být žádost o vyjádření souhlasu srozumitelná, jasně odlišitelná a oddělitelná od jiných skutečností v příslušných dokumentech. Pokud tomu tak nebude, část prohlášení, která nebude v souladu s nařízením, nebude závazná.

Nařízení přináší správcům a zpracovatelům řadu dalších povinností, které jsou odvozené od práv subjektu údajů. Právě tato práva nařízení posiluje. Například v souvislosti s právem subjektu údajů být „zapomenut“ (tj. pokud si subjekt údajů nepřeje, aby jeho osobní údaje byly i nadále zpracovávány, a správci či zpracovatelé nesvědčí žádný právní titul pro jejich zpracování) budou muset správce nebo zpracovatel tyto osobní údaje vymazat.

Postup obcí při uzavírání smluv o zřízení služebnosti a práva stavby

JUDr. Miroslav Dudek, e-mail: m.dudek@schoenherr.eu

Nový občanský zákoník (dále jen NOZ) přinesl řadu změn. Přestože je v platnosti už přes dva roky od 1. 1. 2014, přetrvávají mnohé nejasnosti a otázky. Mezi změny v NOZ v oblasti nemovitostního práva se řadí například nové pojetí nemovitých věcí, nový pojem služebnost nebo nový institut práva stavby, což se odrazilo i v oblasti nakládání s nemovitým obecním majetkem. A právě shrnutí pravidel pro uzavírání smluv o zřízení služebnosti a práva stavby obcemi je cílem tohoto článku.

Výše uvedené změny, které NOZ zavedl, stejně jako nová terminologie způsobily v praxi mnohé interpretační nejasnosti. Přijetí NOZ proto vyžadovalo a také přineslo novelizace mnohých jiných právních předpisů. Mimo jiné i zákona o obcích (dále jen „ZoO“). Z praxe ale vyplynulo, že se úvodními novelizacemi nepodařilo vyřešit veškeré aplikační problémy a nejasnosti, jež byly se změnami zákonů spjaty.

Úprava ZoO od 1. 1. 2014 do 30. 6. 2016

Po 1. 1. 2014 vznikaly určité pochybnosti ohledně povinnosti obce zveřejňovat na úřední desce záměr při zřízení služebnosti a práva stavby a ohledně funkční příslušnosti orgánů obce při rozhodování o zmiňovaných právních jednáních. Dodržení zákonného postupu při nakládání s nemovitým majetkem obce je přitom podmínkou platnosti příslušného právního jednání.

Dle převažujícího právního názoru je potřeba ustanovení § 39 odst. 1 ZoO ve znění platném do 30. 6. 2016 („záměr obce prodat, směniti nebo darovati nemovitý majetek, pronajmouti jej nebo poskytnouti jako výpůjčku obec zveřejní po dobu nejméně 15 dnů před rozhodnutím v příslušném orgánu obce vyvšešením na úřední desce obecního úřadu, aby se k němu mohli zájemci vyjádřit a předložit své nabídky“) vykládat restriktivně tak, aby záměr zřídit služebnost (ať už k tíži, či ve prospěch obce) a právo stavby nepodléhaly povinnosti zveřejnění. Pro tento výklad svědčí i to, že zákonodárce v novele ZoO reagující na NOZ rozšíření ve vztahu ke služebnostem a právu stavby jako nemovitým věcem ve smyslu NOZ výslovně neupravil.

Další výkladové nejasnosti pak vznikaly ohledně funkční příslušnosti orgánů obce příslušných pro rozhodování o uvedených právních jednáních.

Jak už bylo popsáno výše, podle NOZ se za nemovitou věc považují také služebnost a právo stavby jako věcná práva k cizím věcem. Podle § 85 písm. a) ZoO ve znění do 30. 6. 2016 rozhodovalo zastupitelstvo obce o nabytí a převodu nemovitých věcí. Pokud tedy měla být služebnost zřízena ve prospěch obce či ve prospěch nemovité věci ve vlastnictví obce, jednalo se z pohledu NOZ a ZoO o nabytí nemovité věci, o kterém mělo rozhodovat zastupitelstvo obce.

Zřízení služebnosti k tíži nemovité věci ve vlastnictví obce pak nelze považovat ani za nabytí, ani za převod nemovité věci, a proto o zřízení služebnosti k tíži nemovité věci ve vlastnictví obce (typickým příkladem služebnosti je rozhodnutí o uložení inženýrských sítí v pozemcích ve vlastnictví obce) měla rozhodovat nadále rada obce, případně starosta, pokud rada nebyla v obci volena.

Stejná pravidla pak platila také pro právo stavby – o zřízení práva stavby ve prospěch obce mělo rozhodovat zastupitelstvo obce, naproti tomu zatížení pozemku ve vlastnictví obce právem stavby pak spadalo do příslušnosti rady obce.

Novela ZoO účinná od 1. 7. 2016

Pro odstranění výše popsaných výkladových nejasností při postupu a nakládání s nemovitým majetkem obce byl přijat zákon č. 106/2016 Sb., který s účinností od 1. 7. 2016 novelizoval příslušná ustanovení ZoO (dále jen novela ZoO).

Novela ZoO upravila už výše jednou citovaný § 39 odst. 1 ZoO, podle jehož znění účinného od 1. 7. 2016 „záměr obce prodat, směniti, darovati, pronajmouti, propachtovati nebo vypůjčiti hmotnou nemovitou věc nebo právo stavby anebo je přenechat jako výprosu a záměr obce smluvně zřídit právo stavby k pozemku ve vlastnictví obce obec zveřejní po dobu nejméně 15 dnů před rozhodnutím v příslušném orgánu obce vyvšešením na úřední desce obecního úřadu, aby se k němu mohli zájemci vyjádřit a předložit své nabídky“.

Zveřejňovací povinnost se tak vztahuje výslovně pouze na dispozice s hmotnými nemovitými věcmi s výjimkou zřízení práva stavby k tíži pozemku ve vlastnictví obce a dále na dispozice s právem stavby, jakožto nehmotnými nemovitými věcmi, taktéž spadajícími pod zveřejňovací povinnost. Tato výjimka je zdůvodněna specifícností práva stavby, protože dispozice s ním se svými důsledky blíží k nakládání s obecním pozemkem.

Změny, které přinesla novela ZoO, vyjasnily a zjednodušily postup obcí při zřizování služebnosti a zohlednily důsledky související se zřízením práva stavby a s dispozicemi s ním.

Novela ZoO promítla změny i do funkční příslušnosti zastupitelstva obce. Zastupitelstvu je svěřeno (pouze) rozhodování „o nabytí a převodu hmotných nemovitých věcí, s výjimkou inženýrských sítí a pozemních komunikací“. Dispozice s právem stavby jako specifickou nehmotnou nemovitou věcí pak zákonodárce v novele ZoO zakotvil do nového ustanovení, dle kterého zastupitelstvo obce rozhoduje také „o nabytí a převodu práva stavby a smluvním zřízením práva stavby k pozemku ve vlastnictví obce“.

Podle důvodové zprávy k novele ZoO je cílem nové úpravy usnadnění rozhodovacího procesu při výstavbě pozemních komunikací a inženýrských sítí na obecních pozemcích, kdy tyto dispozice spadají nově do tzv. zbytkové pravomoci rady obce, a nemusí o nich tedy rozhodovat zastupitelstvo.

Změny, které přinesla novela ZoO, tak vyjasnily a zjednodušily postup obcí při zřizování služebnosti a zároveň zohlednily závažné důsledky související se zřízením práva stavby a s dispozicemi s ním.

Důležité pojmy

Služebnost je druh věcného břemene, který spočívá v povinnosti vlastníka věci zatížené služebností něco strpět nebo se něčeho zdržet. Služebností se řadí mezi věcná práva k cizím věcem.

Právo stavby je rovněž věcným právem k cizí věci, jehož smyslem je umožnit stavebníkovi zřídit na cizím pozemku stavbu. Právo stavby lze zřídit pouze na dobu určitou (maximálně na 99 let) a je reakcí na nově zavedený princip „superficies solo cedit“ (povrch ustupuje půdě), dle kterého jsou stavby součástí pozemku a nikoli samostatnou věcí. Samotná stavba je pak součástí práva stavby.

Nemovité věci pak NOZ chápe nově jako „pozemky a podzemní stavby se samostatným účelovým určením, jakož i věcná práva k nim, a práva, která za nemovité věci označí zákon“.

Ústavní soud zpochybnil zákaz souběhu funkce

Mgr. Helena Hangler, e-mail: h.hangler@schoenherr.eu; Mgr. Marie Hasíková, e-mail: m.hasikova@schoenherr.eu

Na jedné straně je ustálená rozhodovací praxe obecných soudů zřejmá a jednotná: Činnost statutárního orgánu nelze vykonávat v pracovněprávním vztahu. Na druhou stranu se na podzim k otázce tzv. souběhu funkcí velmi kriticky vyjádřil Ústavní soud České republiky, což by mohlo do budoucna přinést určitý obrat.

Podle obecných soudů byly neplatné takové pracovní smlouvy, jejichž předmětem byl výkon funkce statutárního orgánu.

třeba při posuzování vždy upřednostnit takový výklad, který nezakládá neplatnost smluv.

Obecné soudy však dotvořily právo proti zájmům soukromých osob, a tedy dovodily neplatnost smluv. Ústavní soud připustil, že takový krok je možné ospravedlnit přesvědčivou argumentací, tu však obecné soudy v předložené kauze nenabídly.

Proti dosavadní judikatuře se Ústavní soud vymezil i v rovině pracovněprávní a obchodněprávní. Soudí, že členu statutárního orgánu nemůže být bezdůvodně odepírána ochrana, která je poskytována zaměstnancům. Nicméně i přes výše uvedené výhrady Ústavní soud jednoznačně nepřipustil, že je možné výkon statutárního orgánu vykonávat na základě smluvního ujednání podřízeného zákoníku práce.

Zachovejte opatrnost ve věci souběhu funkcí

V otázce souběhu funkcí tedy i nadále panuje nejistota. Abyste předešli rizikům spojeným s případnou neplatností smlouvy mezi statutárním orgánem a společností podřízenou zákoníku práce, můžeme doporučit pouze uzavírání smluv o výkonu funkce mimo pracovněprávní režim. Tedy takových, které upravuje zákon o obchodních korporacích. Ty je možné na základě dohod smluvních stran vhodně doplnit o jednotlivé nesporné pracovněprávní instituty, například odstupné.

V otázce souběhu funkcí i nadále panuje nejistota. Abyste předešli rizikům spojeným s případnou neplatností smlouvy mezi statutárním orgánem a společností podřízenou zákoníku práce, doporučujeme pouze uzavírání smluv o výkonu funkce mimo pracovněprávní režim.

Kritický postoj Ústavního soudu k dosavadní praxi

Obecné soudy dosud označovaly pracovní smlouvy, jejichž předmětem byl výkon funkce statutárního orgánu, za neplatné. Takové závěry ale nemají oporu v právní úpravě, vycházejí jen z předchozích soudních rozhodnutí.

Souběh funkcí v praxi působil – a dodnes působí – řadu problémů. V minulosti se jednalo zejména o otázky pojištění a povinných odvodů, respektive

uznatelnosti takových nákladů pro společnost. Ačkoli tyto problémy do značné míry překlenula novelizace právních předpisů, změna soukromého práva bohužel nepřevzala úpravu této otázky z obchodního zákoníku. A tak trvá nejistota, zda je možné uzavírat pracovní smlouvy se statutárním orgánem.

Dle převažujících názorů – včetně postoje ministerstva spravedlnosti – nová soukromoprávní úprava souběh funkcí neumožňuje.

Ústavní soud se vyslovil ve prospěch smluvní svobody

Právě to ale zpochybnil náleží Ústavního soudu. Poukázal především na čl. 2 odst. 3 Listiny, dle něhož každý může činit, co není zákonem zakázáno, a nikdo nesmí být nucen činit, co zákon neukládá. Tato zásada představuje ústavní garanci svobodného jednání, autonomie vůle a smluvní svobody v soukromoprávních vztazích. Je s ní úzce spojen i obecný právní princip, dle něhož je

Novela AML zákona: Nové povinnosti nejen pro „povinné osoby“

Mgr. Natálie Rosová, LL.M., e-mail: n.rosova@schoenherr.eu

Od 1. ledna 2017 je v účinnosti novela zákona č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu (AML zákon), která do českého právního řádu implementuje tzv. čtvrtou AML směrnici. Novela přináší řadu změn nejen pro doposud regulované subjekty, ale také pro osoby, na které se zatím AML zákon nevztahoval. Pojďme si projít některé novinky, které AML zákon přináší.

Rozšíření okruhu povinných osob

Nově jsou do výčtu povinných osob dle AML zákona zahrnuti nejen provozovatelé prakticky veškerých hazardních her (dosud to byla pouze kasína), ale také osoby poskytující služby spojené s virtuální měnou, tedy například provozovatelé on-line platební brány umožňující převod virtuální měny při koupi zboží v e-shopu, provozovatelé tzv. virtuálních peněženek (virtuální platební brána) nebo virtuálních směnárů (web umožňující směnu virtuální měny).

U obchodníků se zbožím se pak snížil limit hotovostních plateb, od kterého se na ně vztahují určité povinnosti, a to z 15 000 eur na 10 000 eur, přičemž se ještě rozšiřuje povinnost na všechny hotovostní transakce, tedy nejen na přijaté platby v hotovosti, jak tomu bylo dosud.

Rozšíření povinnosti

Vedle změn při provádění kontroly klienta nebo pravidel, která zjednodušují identifikaci klienta, zavádí AML zákon nově povinnost identifikovat a posoudit rizika praní peněz a financování terorismu.

Pro některé povinné osoby (zejména banky a finanční instituce) nově

Novela AML zákona přináší zásadní novinky dopadající nejen na povinné osoby dle AML zákona, ale také na všechny právnické osoby a správce svěřenských fondů.

Snížení limitu hotovostních transakcí

stanoví povinnost vypracovat písemné hodnocení rizik pro jimi poskytované služby a toto hodnocení pravidelně aktualizovat, zejména před zahájením poskytování nových produktů. Písem-

né hodnocení rizik musí povinné osoby vypracovat a schválit řídicím orgánem nejpozději 1. července 2017.

Nové povinnosti vyplývající ze zavedení evidence skutečných majitelů

Novela AML zákona rozšiřuje definici skutečného majitele. Osoba skutečného majitele je povinnými osobami dle AML zákona zjišťována v rámci provádění obchodů, které překračují určité stanovené finanční limity. Nově bude povinná osoba zjišťovat nejen skutečného majitele, ale i vlastnickou strukturu skutečného majitele, a to skutečné majitele jak právnických osob, tak svěřenských fondů.

Jednou z nejvíce diskutovaných změn je zavedení povinnosti pro všechny právnické osoby a svěřenské fondy (nikoli jen povinné osoby dle AML zá-

kona) zaznamenávat a uchovávat údaje o svém skutečném majiteli. Do 1. ledna 2018, kdy nabyde účinnosti související novela zákona o veřejných rejstřících a bude tak zavedena evidence údajů o skutečných majitelích, mají právnické osoby zapsané do obchodního rejstříku povinnost oznámit rejstříkovému soudu údaje o svém skutečném majiteli.

Závěr: Sladte se s aktuálním zněním AML zákona

Novela AML zákona přináší zásadní novinky dopadající nejen na povinné osoby dle AML zákona, ale také na všechny právnické osoby a správce svěřenských fondů. Lze jen doporučit podrobnou revizi vnitřních předpisů a nastavení interních procesů a jejich úpravu (případně zcela nové zavedení) tak, aby byly v souladu s aktuálním zněním AML zákona.

Nově jsou do výčtu povinných osob dle AML zákona zahrnuti nejen provozovatelé prakticky veškerých hazardních her (dosud to byla pouze kasína), ale také osoby poskytující služby spojené s virtuální měnou, tedy například provozovatelé on-line platební brány umožňující převod virtuální měny při koupi zboží v e-shopu.

Nová úprava platebního styku: Vybrané novinky PSD II

JUDr. Vladimír Čížek, e-mail: v.cizek@schoenherr.eu; Mgr. Natálie Rosová, LL.M., e-mail: n.rosova@schoenherr.eu

V závěru loňského roku předložilo Ministerstvo financí ČR do rezortního připomínkového řízení návrh nového zákona o platebním styku. Důvodem předložení návrhu je závazek České republiky doplnit a začlenit do českého právního řádu směrnici Evropského parlamentu a Rady z listopadu 2015 o platebních službách na vnitřním trhu.

Nový regulatorní rámec platebního styku

Na základě skutečnosti, že směrnice Evropského parlamentu a Rady o platebních službách na vnitřním trhu (PSD II) přináší množství změn v porovnání se stávající právní úpravou, dojde k přijetí zcela nového zákona o platebním styku, který bude regulovat poskytování platebních služeb. K implementaci PSD II by mělo dojít do 13. 1. 2018.

V obecné rovině lze mezi hlavní změny zařadit rozšíření okruhu služeb podléhajících veřejnoprávní regulaci včetně regulace inovativních způsobů plateb, omezení výjimek z regulace, zvýšení standardů bezpečnosti plateb nebo posílení práv uživatelů platebních služeb v případě ztráty, odcizení nebo zneužití platebních prostředků.

Z důvodu celkového vysokého množství novinek jsme vybrali následující s případným přesahem do vaší obchodní praxe.

Nepřímé udělení platebního příkazu

Mezi nově regulované platební služby bude patřit tzv. služba nepřímého udělení platebního příkazu.

Nepřímé udělení platebního příkazu zjednodušeně řečeno spočívá ve zprostředkování předání platebního příkazu plátce jeho poskytovateli platebních služeb (například bance, jež vede jeho účet). Podstatou služby je to, že platební příkaz nedává plátce přímo svému poskytovateli, ale prostřednictvím jiného poskytovatele, tzv. třetí strany.

Typicky je tato služba využívána při platbách za zboží nebo služby prostřednictvím internetu, kdy třetí strana prostřednictvím on-line propojení umožní přenos údajů nezbytných k provedení platebního příkazu, a to mezi internetovými stránkami obchodníka a bankovním systémem osoby vedoucí platební účet plátce.

Nově tak bude regulována i činnost provozovatelů internetových plateb.

Platby za digitální obsah

Na základě stávající právní úpravy platí výjimka pro platby prováděné poskytovatelem služeb elektronických komunikací prostřednictvím elektronického telekomunikačního zařízení (například mobilního telefonu) sloužící k zaplacení za zboží nebo služby dodávané a následně používané prostřednictvím

takového zařízení, a to bez ohledu na hodnotu transakce.

V důsledku implementace PSD II bude pro zachování výjimky z povinnosti zajistit si povolení k činnosti platební instituce nezbytné splnit následující podmínky: (i) platba slouží pouze k zaplacení digitálního obsahu nebo hlasové služby (tj. nově ne jakékoli zboží nebo služby), nebo (ii) platba směřuje k zaplacení vstupenky nebo jízdenky nebo k charitativním účelům. Společnou podmínkou nicméně bude, že platba nepřevyšuje jednorázově 50 eur a za kalendářní měsíc celkem 300 eur.

Omezený okruh dodavatelů nebo služeb

Již stávající právní úprava pracuje s výjimkou pro platby prováděné v tzv. limitovaných sítích, tj. pro platby platebními prostředky pouze v prostorách vydavatele nebo úzce vymezeného okruhu dodavatelů, nebo platby za úzce vymezený okruh zboží a služeb. Jinými slovy se jedná o výjimku pro různé druhy členských karet, karet vydávaných obchodními domy, karet pro platby na čerpacích stanicích a dalších jejich variant.

V důsledku implementace PSD II bude uvedena výjimka – v souladu s již existujícím výkladovým materiálem Evropské komise – drobně pozměněna s cílem přísněji posuzovat vzájemnou propojenost mezi okruhem dodavatelů nebo okruhem zboží či služeb. Uvedené

Nově bude regulována například i činnost provozovatelů internetových plateb.

lze demonstrovat na síti čerpacích stanic, kdy bude přísněji posuzován společný účel sortimentu zboží nebo služeb, tj. zboží nesouvisející s provozem dopravního prostředku nebude možné na čerpací stanici prodávat v režimu výjimek pro tzv. limitované sítě.

A konečně, volba uvedené výjimky bude podléhat oznamovací povinnosti vůči České národní bance, jakmile poskytovatel dosáhne objemu plateb ve výši 1 000 000 eur za posledních 12 měsíců. Česká národní banka tedy bude mít možnost posoudit dostupnost uvedené výjimky a v případě nesprávného použití zasáhnout.

Provozování bankomatů a obchodní zástupci

PSD II činí nedostupnou výjimku z povinnosti zajistit si povolení k činnosti platební instituce pro nezávislé provozovatele bankomatů. To proto, že na základě zjištění si často účtují nadstandardní poplatky za výběry z bankomatů. Nově bude výjimka dostupná pouze pro provozovatele bankomatů, kteří (i) vystupují jménem vydavatele platebního prostředku (tj. například banky) a (ii) neposkytují žádné další platební služby.

V případě obchodních zástupců vypadnou v důsledku implementace PSD II z režimu výjimek z povinnosti zajistit si povolení k činnosti platební instituce obchodní zástupci, kteří vystupují za obě strany platební transakce (například některé e-commerce platformy).

A co dál?

Je zřejmé, že nejen stávající poskytovatele platebních služeb v nejbližší době čeká s ohledem na nová pravidla PSD II úprava vnitřních předpisů a nastavení interních postupů, případně i smluvní dokumentace se zákazníky a dodavateli, ale nově také může vzniknout povinnost doposud neregulovaným subjektům získat povolení k poskytování platebních služeb od České národní banky a plnit související regulatorní požadavky.

Stávající poskytovatele platebních služeb v nejbližší době čeká s ohledem na nová pravidla PSD II úprava vnitřních předpisů a nastavení interních postupů.

Compliance program zachránil první společnost před trestní odpovědností

Mgr. Jitka Linhartová, e-mail: j.linhartova@schoenherr.eu; Mgr. Rudolf Bicek, e-mail: r.bicek@schoenherr.eu

Městský soud v Praze zastavil počátkem února 2017 trestní stíhání proti společnosti AGROTEC a.s., podezřelé ze spáchání trestného činu v souvislosti s veřejnými zakázkami. A důvod? Společnost měla vlastní etický kodex.

Kontroverzní nové ustanovení

Novela zákona č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim, nabyla účinnosti 1. prosince 2016 (dále jen „novela“) a přinesla do trestní odpovědnosti právnických osob nové kontroverzní ustanovení, na základě kterého je možné společnost trestní odpovědnosti zprostit, a to „... pokud vynaložila veškeré úsilí, které na ní bylo možno spravedlivě požadovat, aby spáchání protiprávního činu ... zabránila“.

Až do této chvíle nebylo úplně jasné, co přesně spojení „úsilí, které na ní bylo možno spravedlivě požadovat“ znamená. Podle vyjádření právních expertů a komentářové literatury sice bylo pro zproštění trestní odpovědnosti nutné implementovat compliance program a zajistit jeho dodržování zaměstnanci a managementem společnosti, nicméně,

soudní praxe takový případ až dosud neřešila.

Budou compliance programy nově zachraňovat společnosti?

V tomto konkrétním případě byla česká společnost AGROTEC a.s., blízká současnému ministru financí Andreji Babišovi, obviněna z trestné činnosti v souvislosti s veřejnými zakázkami pro společnost Česká pošta, s.p.

Městský soud v Praze jako soud prvního stupně uvedl, že konkrétní trestný čin byl sice spáchán, s odkazem na novelu a nové ustanovení o možnosti zproštění trestní odpovědnosti ale rozhodl, že společnost AGROTEC a.s. vynaložila veškeré úsilí, které po ní bylo možno spravedlivě požadovat, aby spáchání trestného činu zabránila. Údajně na základě toho, že měla implementovaný etický kodex.

Rozsudek však zatím není pravomocný. Městský státní zástupce Zdeněk Matula podal ihned proti rozhodnutí Městského soudu v Praze odvolání. Nyní bude zajímavé sledovat, jak se k celé kauze postaví Vrchní soud v Praze, který bude o odvolání rozhodovat. Zda bude i on etický kodex považovat

za veškeré úsilí, které bylo možno na společnosti spravedlivě požadovat, aby spáchání protiprávního činu zabránila.

Podle našeho názoru bude muset společnost AGROTEC a.s. mimo jiné minimálně prokázat, že podnikla veškeré kroky pro to, aby všichni zaměstnanci a další osoby mající vliv na fungování společnosti byli s etickým kodexem náležitě obeznámeni. Také se domníváme, že by měla být vyvozena trestní odpovědnost konkrétních fyzických osob, které se na trestném činu podílely. Pro úplnost dodáváme, že vedle trestního řízení vedeného proti právnické osobě může být současně vedeno o témž trestném činu i trestní řízení proti osobě fyzické.

Compliance programy mohou mít různou formu, ať již formu právě etického kodexu, interní směrnice nebo nařízení, či celého souboru interních předpisů určeného pro zaměstnance společnosti a další osoby, které za společnost jednájí („povinné osoby“) – buď z pozice své pozice/funkce, či na základě konkrétního zmocnění.

Compliance programy se zaměřují na různé oblasti práva, často dle činnosti dané společnosti či celé skupiny. Nejčastěji jsou však hlavními tématy

Compliance programy lze obecně označit jako soubor interních předpisů a opatření společnosti, jejich cílem je zajistit, aby společnost vykonávala svoji podnikatelskou činnost v souladu s právními předpisy, obchodními i etickými zásadami a standardy.

soutěžní právo, trestní právo, finanční a daňové právo, pracovní právo, právo životního prostředí nebo IT právo. Součástí kvalitního compliance programu by měl být i jistý kontrolní mechanismus.

Doporučení pro společnost

Na rozhodnutí Vrchního soudu v Praze si budeme muset ještě počkat. Již nyní je však evidentní, že novela zavedla jakousi novou etapu ve vývoji trestní odpovědnosti právnických osob. S odkazem na rozhodnutí v případě společnosti AGROTEC a.s. tak můžeme rozhodně doporučit, aby společnosti, pokud ještě nemají, zavedly compliance programy a odpovídající školení pro své povinné osoby.

Jak jsme uvedli výše, vedle preventivních nástrojů (tj. compliance programy) by společnosti měly též zavést kontrolní mechanismy ve formě testování povinných osob, případně občasných interních auditů. V případě prokázání existence obou těchto nástrojů bude mít společnost lepší pozici prokázat, že skutečně vyvinula veškeré úsilí, které po ní bylo spravedlivě požadováno, aby spáchání protiprávního činu zabránila, a tak se vyvinit z trestní odpovědnosti za trestný čin spáchaný odpovědnými osobami.

Kontakty

Praha
Jindřišská 16, CZ-110 00 Praha 1
T: +420 225 996 500, F: +420 225 996 555
E: office.czechrepublic@schoenherr.eu
www.schoenherr.eu

Bělehrad
Dobračina 15
SRB-11000 Beograd

Bratislava
Prievozská 4/A (Apollo II)
SK-821 09 Bratislava

Brusel
Rue du Congres 5
B-1000 Bruxelles

Bukurešť
Blvd. Dacia Nr. 30
RO-010413 București

Budapešť
Váci út 76.
H-1133 Budapest

Kišiněv
Str. Alexandru cel Bun 51
MD-2012 Chisinau

Istanbul
Mim Kemal Öke Caddesi
Kristal Apt. No. 17, Kat. 2-3
TK-34367, Harbiye, Istanbul

Lublaň
Tomšičeva 3
SI-1000 Ljubljana

Sofie
Alabin 56
BG-1000 Sofia

Vídeň (centrála)
Schottenring 19
A-1010 Wien

Varšava
ul. Prózna 9
PL-00-107 Warsaw

Záhřeb
Ul. kneza Branimira 29
HR-10000 Zagreb

Podgorica
Bulevar Džordža Vašingtona 98,
Atlas Capital Plaza, II Floor
ME-81000 Podgorica

Schönherr Journal, ročník II, vydání 1/2017, datum vydání 19. 4. 2017

Vydavatel: Schönherr s.r.o., advokátní kancelář, Jindřišská 16, 110 00 Praha – Nové Město, IČ: 26500981, e-mail: office.czechrepublic@schoenherr.eu, www.schoenherr.eu

Produkce a grafické zpracování: Corporate Publishing, s.r.o., U Golfa 565, 109 00 Praha 10, www.copu.cz

Redakce: Mgr. Denisa Assefová, LL.M., Mgr. Rudolf Bicek, JUDr. Vladimír Čížek, JUDr. Miroslav Dudek, Mgr. Helena Hangler, Mgr. Marie Hasíková, Mgr. Veronika Hocková, LL.M., Mgr. Jitka Linhartová, Mgr. Michaela Papoušková, LL.M., Mgr. Natálie Rosová, LL.M. | Client Service Manager: Ing. Martina Sionková | Foto: archiv firmy, shutterstock.com | Jazyková úprava: Alois Žatkuliak, Martin Kavka, Alena Žitníková (Proofreading.cz) | Volně neprodejně | Registrace: MK ČR E 22392, vychází 2x ročně | Tisk: TNM PRINT s.r.o.